

K těm nejočekávanějším osobnostem jubilejního ročníku Janáčkova máje bude nepochybně patřit skladatel **Krzysztof Penderecki**. Autor uznávaný, ale přece jen výlučnější hudby, která není součástí běžného repertoáru, zazářil po absolutoriu krakovské hudební akademie. Na Varšavském podzimu v roce 1959 získala nejvyšší ocenění v soutěži pro mladé skladatele tři jeho díla: Stropy, Emanace a Davidovy žalmy. Věhlas jednoho z nejvýraznějších představitelů poválečné nové hudby a vůdčí osobnosti tzv. polské školy mu přinesly opusy Rozměry času a ticha, Žalozpěv obětem Hirošimy, Polymorfia a fluorescence, Smyčcový kvartet č. 1, Dies irae na paměť obětí Osvětimi a Stabat mater.

V Ostravě, kterou tento slavný polský rodák navštíví prvně, se představí také v roli dirigenta. Národní symfonický orchestr polského rozhlasu v Katovicích se sólisty **Rafalem Kwiatkowskim** a barytonistou **Vladimírem Chmelo** provede Pendereckého Koncert pro violoncello a orchestr, Tři čínské písně a Serenádu pro smyčce. Na programu je i Schubertova Symfonie č. 4 c moll „Tragická“.

Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj: 24. 5. - 13. 6. 2010

„S recitálem k dvoustému výročí narození Fryderyka Chopina přijede světoznámý americký pianista **Garrick Ohlsson**, někdejší vítěz Chopinovy klavírní soutěže ve Varšavě. V Ostravě už vystupoval a okamžitě si svým provedením Rachmaninova klavírního koncertu pod taktovkou Libora Peška získal sympatie posluchačů. Také další klavírní hvězda **Boris Giltburg** patří k umělcům, kteří si dokázali naklonit srdce Ostravanů,“ říká ředitel festivalu Janáčkův máj Jaromír Javůrek. Letos byl tento pětadvacetiletý talent nominován na prestižní Cenu společnosti Royal Philharmonic v kategorii mladých. Na Janáčkově máji zahraje Mozartův Koncert pro klavír a orchestr c moll. Ten většina interpretů uvádí jen velmi málo. Skladba přitom patří k vrcholům Mozartovy klavírní tvorby.

Janáčkův máj přivítá rovněž vítěze letošního Mezinárodní interpretační soutěže Pražského jara - fagotistu **Václava Vonáška**. Nadšený propagátor fagotu, neprávem opomíjeného sólového nástroje, se věnuje dílům současných autorů a zaměřuje se i na skladby pro fagot bez doprovodu.



Afflatus kvintet

Festivalové publikum ho ale uslyší v dílech vídeňského klasicismu.

Život legendární postavy české hudby Jaroslava Krčka je spjat s lidovou hudbou. Poezie lidových písní v jeho úpravách a také úpravách Leoše Janáčka s názvem Vítej nám máji zazní v podání instrumentálně - vokálního souboru **Musica Bohemica Praha**, který má v repertoáru lidovou hudbu pěti století. Jeho členové hrají na nástroje historické, lidové i vlastní konstrukce.

(tam)

OHLÉDNUTÍ

Masopust Ostrava 2010 - maškarní průvod a veselí v centru města



Také v letošním roce jsme si mohli připomenout oslavy masopustu přímo v centru města Ostravy. Dne 16. února 2010 se v ulicích ostravského centra uskutečnil již druhý ročník masopustního maškarního průvodu.

Hlavním pořadatelem bylo i tentokrát Ostravské muzeum, které opětovně přizvalo k účasti a spolupráci učitele, žáky a studenty ostravských škol, Dětský folklorní soubor Hlubinka a Dětský soubor Heleny Salichové. Hlavními aktéry byli členové Sboru dobrovolných hasičů z Ostravy-Pustkovic, dobrovolníci z Ostravy-Muglinova a pracovníci Ostravského muzea. Hudební doprovod na dechové nástroje obstarali známí muzikanti z Polanky.

Myšlenka uspořádat masopustní průvod centrem města vznikla z iniciativy pracovníků Ostravského muzea, jehož etnografické pracoviště

se soustavně zabývá výzkumem lidových obřadů a obyčejů. Poprvé se tak stalo 24. února 2009. Cílem bylo připomenout dávnou tradici, která má i v oblasti Ostravska nezastupitelné místo, a poukázat na typ lidové zábavy, která v důsledku narůstání moderní techniky ustoupila do pozadí. V tomto smyslu oslovili ty, kteří se aktivně účastní masopustních oslav v regionu a podílejí se na udržování místních tradic. K účasti přizvali děti a studenty ostravských škol, aby měli možnost seznámit se s těmito tradicemi a uplatnit svou výtvarnou zručnost a fantazii. Vystoupení souborů, zabíjení kozla, pochovávaní basy na Masarykově náměstí před budovou Ostravského muzea bylo příjemným zakončením masopustního veselí.

Všichni se budeme těšit, že ve stejném duchu se bude konat masopustní veselí i v příštím roce.



Jaro roku 1990



Nedávno mě navštívil jeden z mých pacientů a ten si mimoděk posteskl: „Jó, pane doktore, před dvaceti lety to jsem byl ještě chlapík.“ A právě tahle věta mě pak doma, při chvilce klidu u kávy, v mysli „hodila“ zpátky do roku 1990.

Vzpomínal jsem, že to byla doba, kdy jsme absolvovali první cesty na západ - do ráje plného obchodů se zbožím, které jsme viděli dosud jen na obrázcích. Kdo něco chtěl, mohl si to hned zakoupit. Ne jako u nás, kdy jsme od třetí hodiny ranní stáli frontu na šicí stroje, automatické pračky, nebo dokonce nocovali před Mototechnou, abychom si mohli koupit vysněnou škodovku. I tak na nás mnohdy nezbylo...

Dnešní mládež kroutí hlavou, že i toaletní papír byl podpultové zboží. Zato měla každá ulice svůj uliční výbor KSČ, a ten měl mnohdy kupodivu velkou moc. Byl osloven, když bylo potřeba posudku do zaměstnání, nebo když jste chtěli jet na dovolenou do Jugoslávie.

Když jsem tak přemýšlel, co vše se událo za posledních 20 let, musím přiznat, že mám dobrý, ale i špatný pocit. Nedomnívám se, že bychom tehdy chtěli jen plné obchody zboží. Možná jsme spíše chtěli, aby ti, kteří pracují, byli schopni se uživit, zaplatit byt, živobytí, postarat se o děti a o jejich budoucnost. A to se nám zatím moc nepodařilo, zejména když slyším, kolik lidí se potýká s minimálními příjmy, jak je banky a nejrůznější lichváři ženou do zadlužení, aby se ještě více páslí na jejich neštěstí.

A tak přemýšlím a vyhlížím jarní sluníčko, které mi snad vyžene ty neveselé myšlenky. Vykouknu z okna, ještě poletuje sníh, ale už nemůže zvítězit nad teplými paprsky. Soused s úlevou schovává lopatu, doufá, že už ji letos nebude na ty hory sněhu potřebovat. Však také hojně nadával: „Takovou zimu nám byl čert dlužen.“ Říkám si, proč nadávat na peklo, když takto má přece zima vypadat. Inu, nasněžilo, to se v zimě stává, také musím konstatovat, že tolik sněhu se jen tak nevidí. Ale je to hrozné? Cestáři nestíhali i přesto, že v naší ulici s malým nakladačem hory přimrzlého sněhu likvidovali celý den. V autobuse jsem třeba slyšel hovor dvou mužů: „Musím za našima, v tom sněhu se jim špatně chodí, máma už upadla. Nemám moc času, ale chodím jim nakoupit několikrát týdně. No však máma říká, že je ráda, jinak mě nevidí, jak je rok dlouhý.“ Tak co myslíte? Nebyl ten sníh přece jen k něčemu dobrý?

Někteří z nás auty nevyjeli, naši miláckové odpočívali pod sněhovou peřinou. Museli jsme chodit pěšky i tam, kam bychom jinak jeli autem. Kolik z nás už zapomnělo, jak krásně umí křupat pod nohama čerstvě napadaný sníh? Při procházce jsem míjel kopec plný dětí, sjížděly ho a zase vybíhaly nahoru a tak stále dokola. Výskaly u toho, a když se vykloupili, smíchy se popadaly za břicho. Dával jsem se na ně a vzpomínal na vlastní dětství. Pozoroval jejich zmrzlé nosy a čepice nakřivo s bambulí plnou sněhu.

Upadly do sněhu, smály se tomu a já sotva skrýval dojetí. Je to opravdu hrozné, že napadlo tolik sněhu? Samozřejmě, že nám přinesl mnoho nesnází, přesto se jako člověk i jako lékař přimlouvám, ponechme si optimismus, veselou mysl a hledejme na věcech to dobré. Šetřeme své zdraví včas a možná nám takový přístup pomůže překonat případné nemoci, které doprovázejí zimní období, takovou virózu nebo dokonce chřipku.

Na závěr i tentokrát ode mne dostanete mé oblíbené rady: dopřejte si toho, co máte rádi, ale nepřejídejte se. Když už ten buček MUSÍTE, tak si dejte jen malý kousek a ne půl kila. Jestli máte chuť na něco sladkého, dejte přednost ovocným sladkostem, před těmi mastnými a krémovými. Nejlepší je však vynechat cukr a nahradit jej medem. Zkuste se projít do knihovny nebo za přáteli a vyměňte si recepty na sladké medové dobroty. Zabijete tím dvě mouchy jednou ranou, procházkou uděláte něco pro své tělo, recept použijete pro přípravu zdravého mlsání. A hlavně - mějte se rádi!

Hodně jarního sluníčka vám přeje
MUDr. Hugo Přibyl, Ph.D.

Milí přátelé!

Od vzniku Nadace OKD již uplynuly více než dva roky. Za tu dobu se jí ve třech grantových kolech podařilo rozdělit zhruba 100 milionů korun, kterými jsme podpořili na šest stovek zajímavých projektů. Stalo se tak díky podpoře společnosti OKD a dalších firem, které v regionu působí a život místních jim není lhostejný.

Nadace OKD bude dále pomáhat zejména tam, kde je to nejvíce zapotřebí. I letos vyhlášíme 4 grantové programy, které se zaměřují na oblasti:

- zdraví a sociální péče
- vzdělání a využití volného času
- regionální rozvoj a životní prostředí
- získávání dotací z fondů Evropské unie

Chcete nějak zkvalitnit život v Moravskoslezském kraji nebo i jinde v republice? S Nadací OKD máte příležitost!

Nadační programy nabízejí širokou škálu uplatnění Vašich nápadů. Na webových stránkách www.nadaceokd.cz najdete detailní informace a podrobný popis všeho, co je nutné podniknout, abyste se o příspěvek z Nadace OKD mohli ucházet.

Aktuální grantové kolo bude pro naši nadaci a věříme, že i pro Vás velmi významné. **Projekty již nebudou posílat žadatelé e-mailem ani poštou, ale budou je vkládat do speciální webové aplikace.** Věříme, že to zajistí zjednodušení práce pro nadaci a především pro všechny neziskové organizace, které se budou o grant ucházet. Tým expertů s velkými zkušenostmi v neziskovém sektoru rozhodne, které projekty dostanou zelenou. Nejdůležitější je vždy kvalita a to, jaký užitek daná věc přinese.

Přijímání žádostí do jediného letošního grantového kola probíhá právě v těchto dnech a skončí 26. března 2010. Již nyní se těšíme, jaké zajímavé záměry a plány se chystáte uskutečnit, aby se náš kraj rozvíjel a zlepšoval. Život má mít hloubku, tak mu ji pojdme dát společně!

Samé kvalitní a úspěšné nápady a projekty Vám přeje jménem Nadace OKD

Blanka Týřová
výkonná ředitelka Nadace OKD

Blanka Týřová

Zpravodaj SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:



OSTRAVA!!!





"Jubilejní ročník zahájíme prologem s Dagmar Peckovou," říká ředitel Janáčkova máje Jaromír Javůrek

Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj

Festival nabídne skvělé dirigenty, vynikající hudební tělesa i sólisty. První tóny XXXV. ročníku Mezinárodního hudebního festivalu Janáčkův máj se rozezní 24. května 2010 velkolepě - Janáčkovu Sinfoniettu zahraje Česká filharmonie s dirigentem Zdeňkem Mácalem.

„Pokud si dobře pamatuji, je to poprvé v historii festivalu, kdy toto skvělé české těleso provede na zahájení skladbu, jejíž fanfáry jsou znělkou festivalu,“ říká ředitel Janáčkovy máje Jaromír Javůrek.

Minulý ročník přinesl mimořádné zážitky i setkání s charismatickými osobnostmi. Čím překvapí třicátý pátý svátek hudby?

Letošní rok je věnován mimo jiné 150. výročí narození skladatele Gustava Mahlera. Pro posluchače jsme už 17. května připravili jako prolog festivalu setkání v Divadle Antonína Dvořáka. Mezzosopranistka Dagmar Pecková, tenorista Jaroslav Březina s Pardubickou komorní filharmonií pod taktovkou Petra Altrichtera uvedou Mahlerovu symfonii Píseň o zemi. A když už je prolog, musí být zákonitě epilog. Návštěvníky chceme pozvat 7. července, v den narození Gustava Mahlera, na zájezd do jeho rodiště obce Kaliště u Humpolce a do Jihlavy. Zde bude odhalen památník. Týdny od 24. května do 13. června pak budou doslova nabitě mnoha krásnými koncerty děl Bohuslava Martinů, Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany, ale také skladeb světových velikánů.

Už víte, na kolik setkání s klasickou hudbou se mohou její milovníci těšit?

Na program je dvacet pět koncertů. Nebudou chybět různé žánry a mluvené slovo. Koncerty se budou konat v Opavě, Frýdku-Místku, Ludgeřovicích, Kravařích, nově v zámku v Kuníně a v Orlové. V moravskoslezské metropoli se festival poprvé představí v Domě kultury Akord v Ostravě-Zábřehu, ale i v nádherném komorním sále Rothschildova záměčku ve Vítkovicích. Hostující umělci již tradičně vystoupí v DK města Ostravy, Hornickém muzeu, Janáčkově konzervatoři, v Divadle loutek a Slezskoostravské radnici. Slezskoostravský hrad by se měl stát dějištěm výjimečného projektu s českými i slovenskými pěvci, sbory a orchestrem JFO pod taktovkou Libora Peška. O této akci stále ještě jednáme.



Foto archiv (2008)

Odtajníte dílo?

Kdepak, víc neřeknu. (smích)

Jména aspoň některých hvězdných sólistů prozradit můžete?

Víte, slovo hvězda nemám rád, dnes se jím označuje téměř každý. Janáčkův máj hvězdy v pravém slova smyslu vozí a bude je vozit dále. V jubilejním ročníku se poprvé setkáme s řadou věhlasných osobností i začínajícími mladými talenty, například s houslistou Eugenem Ugorskim nebo sopranistkou Inessou Galant. Velmi příjemné budou samozřejmě umělecké návraty. Pozvání opět přijal fenomenální americký klavírista Garrick Ohlsson, po delší době se setkáme s Pražským filharmonickým sborem nebo jazzmanem Karlem Růžičkou. Bude to přehlídka vynikajících sólistů i kolektivních těles. Jsem přesvědčen, že rovněž výběr hudby je velmi pestrý a posluchači nebudou zklamaní. Zazní skladby barokní, klasicistní i současné, jazz přes autenticky zpracované folkloristické motivy po symfonie a oratoria.

V čem bude pro vás osobně jubilejní ročník výjimečný?

Měl by uzavřít, alespoň symbolicky, jednu etapu a potvrdit své postavení v uměleckém světě. Plánů na jeho směřování v následujících letech máme hodně, ale to by bylo na další dlouhý rozhovor. A v čem bude výjimečný? Určitě uvedením velkých vokálně instrumentálních koncertů. Osobně se těším na jedno z nejkrásnějších a nejduchovnějších děl světové hudby Stabat Mater Antonína Dvořáka. Patří k mým milovaným.

Tamara Vrla

Janáčkův máj zve na výstavy i do kina

Festival Janáčkův máj je neodmyslitelně už mnoho let spjat s výstavami výtvarného umění. S díly Galerie výtvarného umění v Ostravě pravidelně seznamuje obálka programu i katalogu, která v letošním roce patří jednomu z nejvýznamnějších českých malířů Václavu Boštíkovi. Vstupní vestibul Nové radnice ožije od 10. května fotografie a dokumenty o pětaticetileté historii festivalu a expozice v DK města Ostravy připomene dvě významné osobnosti - slavného moravského rodáka Gustava Mahlera a nejslavnějšího polského skladatele Fryderyka Chopina. V posledních ročnících se stálým partnerem festivalu stalo Výtvarné centrum Chagall, které pravidelně pořádá výstavy inspirované světem hudby. Také letos připravil Chagall na konec května výstavu obrazů s názvem Janáčkovské inspirace Jana Václava Sládka.

Program Janáčkovy máje od 24. května do 13. června příjemně zpestří i filmová představení v ostravské Minikínokavárně. „Do tohoto prostoru vstupujeme poprvé.

Navazujeme tak trochu na koncert filmové hudby a grotesek v kině Vesmír, který loni slavil velký úspěch. Letos přibližujeme svět klasické hudby a filmu trochu jinou formou - nabídneme snímky s hudební tematikou. Promítat budeme operu Bohéma Giacomo Pucciniho v rakouském stejnojmenném celovečerním filmu režiséra Roberta Dornhelma. V příběhu velké lásky básníka Rudolfa a něžné Mimi se v hlavních rolích představí ruská sopranistka Anna Netrebko a mexický tenorista Rolando Villazón,“ říká ředitel Janáčkovy máje Jaromír Javůrek.

Filmový hold tomuto svátku klasické hudby vzdá rovněž režisér Jan Mudra, a to ve snímku Janáčkův máj – ostrov kultury. Z dílny režisérky Petry Všelichové pocházejí další dva dokumenty. Diváci mohou v Minikínokavárně sledovat portrét sólistky opery v Curychu Martiny Jankové s názvem Všechno je dar a Ostrava komorní, v němž jsou prezentovány pozoruhodné ostravské ansámblы. Letošní ročník festivalu bude tedy i na doprovodné programy mimořádně bohatý. (ma)



Elixír mládí manželů Pekárkových



Z Evy a Tomáše Pekárkových vyzařuje klid, elegance a elán, přestože jsou v seniorském věku. Už dávno našli pro sebe elixír mládí. Kouzlo spočívá ve společenském tanci, kterému se věnují několik desítek let.

Nedávno jsem je navštívila v jejich taneční škole TEP, kde organizují kurzy pro dospělé ve věku zhruba od 30 do 60 let. Nejdříve jsem se dozvěděla, že ve společenském sále Radnice města Ostravy každé úterý už několikátou taneční sezónu předávají svoje zkušenosti mužům a ženám, kteří při tanečních zábavách a na plesech nechtějí jenom, jak se říká "šlapat zeli", ale potřebují se plynule vznášet během foxtrotu, waltzu, tanga, valčíku či dalších standardních tanců, nebo k údivu okolí stříhnout nějakou efektní figuru v temperamentní latině.

„Jde nám o to, aby do našich tanečních přicházeli lidé nejen se naučit lépe tančit, ale, aby se tu i dobře bavili, odpoutali od všedních starostí. Těm mladším chceme také připomenout pravidla společenského chování, a proto mimo jiné trváme na vhodném oblečení. Džíny jim rozhodně nejsou,“ zdůraznila paní Eva v okamžiku, kdy její muž na parketu vysvětloval, jak si při rychlé polce tanečníci mohou „odpočinout“, když se naučí tzv. promenádu. Potom jsem Evu přiměla trochu zavzpomínat na dobu, kdy ji v Domě kultury Vítkovic (dnes DK města Ostravy) trénovala slavná Jarka Calábková, z jejíhož klubu vzešlo mnoho vynikajících tanečních párů. Nejedna z nich nese její trenérskou štafetu dále a stejně jako kdysi Jarka, vytvářejí i pro zahraničí obraz Ostravy, v němž klasický i latinsko-americký tanec má své skutečné mistry.

Eva Pekárková, dlouholetá členka Svazu učitelů tance České republiky, se o taneční umění zajímala ještě jinak než v bezpočetných hodinách, kdy v rytmu hudby kroužila na parketu, až z ní lil pot. Důkazem je její tříleté pomaturitní studium, které kdysi organizoval Ústav pro kulturně výchovnou činnost při Ministerstvu kultury, nebo dlouholeté působení ve funkci krajské metodičky pro tanec. Je tedy taneční mistrovou se zkušenostmi a glejtem, kterým se ne každý instruktor v tanečních může pochlubit. Učila i na Janáčkově konzervatoři v Ostravě a v základní umělecké škole. A kdy vytvořila trvalý taneční pár se svým mužem? Někdy kolem roku 1980.

„Já jsem s tancem začínal jako člen prvního ostravského tanečního klubu. V roce 1958 ho založili studenti zdejší hornické průmyslovky,“ řekl mi pan Tomáš ve chvíli, kdy si odskočil z parketu, aby doladil na počítači hlasitost skladby, podle které si páry opakovaly ča-ču. Pak jsem se dozvěděla, že je původním povoláním inženýr-ekonom. Vystudoval zahraniční obchod na VŠE v Bratislavě a mezi zaměstnavatele, kteří využili jeho vědomosti se řadí i Janáčkovy filharmonie Ostrava.

Taneční mistrová zase byla mimo jiné několik let tiskovou mluvčí Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Při náročném povolání a hlavně v době před rokem 1989 to neměla jednoduché, když si chtěla prosadit, že bude pravidelně vyučovat tanec. Povedlo se jí to ale, a proto se právě této činnosti může i nyní naplno věnovat, a vůbec nevádí, že jsou s manželem v důchodovém věku.

„Naše taneční škola TEP neorganizuje jenom kurzy pro dospělé,“ vysvětlovala paní Eva, *„v ostravském Středisku volného času na Ostrčilově ulici máme základní kurzy pro studenty středních škol i pro pokročilé. Učíme tančit za doprovodu orchestru TEP. Podle potřeby otevíráme kurzy i pro tělesně handicapované. Věnujeme se mládeži i po ukončení tanečních v klubu. Vzhledem k tomu, že jsem se kdysi učila choreografii, mimo jiné u profesorky Evy Kröschlové, tvořím vlastní kreace pro naše páry. Těší mne, když se moji mladí svěřenci líbí při předtančení na plesch nebo na charitativních akcích.“*

Pro Evu a Tomáše Pekárkovy je tanec spojen s omlazující pracovní činností, je koníčkem, který je zaujal v mládí a dodnes jim přináší radost.



„Jsme rádi s lidmi, uspokojuje nás, když se jim v našich hodinách tance líbí. Máme zásadu - omezený počet párů podle velikosti parketu. Chceme, aby taneční plocha nebyla přeplněná, abychom se všem mohli podle potřeby věnovat i individuálně,“ vysvětlila taneční mistrová v závěru našeho setkání. Pak si ještě vzpomněla na jeden manželský pár, který v nedávné době absolvoval kurz pro dospělé. *„Představte si, že si jej koupili u příležitosti manželova odchodu do důchodu! Pár měl radost a my také.“*

Text a foto: Eva Kotarbová

Zastavení s jubilantkou

Členky základní organizace ČMOS-PŠ při MŠ-Křižíkova společně s předsedkyní paní Ivanou Tenglerovou navštívily již „dříve“ narozenou, bývalou ředitelku tehdejší MŠ - Na Nábřeží paní Emu Maníkovou u příležitosti oslavy jejich 95. narozenin (* 22.1.1915).

Oslavenkyně patří v organizaci mezi Čestné členky již 15 let, což je obdivuhodné. Společných setkání se již osobně ze zdravotních důvodů nezúčastňuje. Ale jako rodačka a pamětnice stále jeví velký zájem o dění a proměny Ostravy. S oblibou také pročítá časopis SeniorTip. Ráda si popovídá o svých zážitcích s dětmi a zavzpomíná na spolupracovnice a kolegyně ze své pedagogické činnosti. Obdivujeme její duševní aktivitu a čilou paměť a k významnému jubileu ji přejeme pevné zdraví, osobní pohodu a životní svěžest nejméně až do té stovky!

M. Minaříková





MEDAILONEK

"Je třeba nebrat se příliš vážně"

říká čerstvý osmdesátník pan Jindřich Pyško

Život člověka plyne jako prudká bystřina. Čas od času skáče vesele přes kameny, jindy se propadá do temných tůňek, ale nakonec většinou klidně doplouvá do přístavu stáří. Stáří je vlastně takový divný pojem. Je to stav duše. Někdo je svým chováním i myšlením starý už v padesáti a jiný na stáří nepomyslí ani když slaví osmdesátku. Jistěže hlavním předpokladem k tomu je zdraví.



To vše potřebné, dobře namíchané v životní koktejl - zdraví, optimismus a stále nápady, má ve svém poháru náš letošní oslavenec - **Jindřich Pyško**. Ano, nemýlíte se, je to strýc pana Pyška - známého herce Národního divadla v Praze, kterého má nesmírně rád.

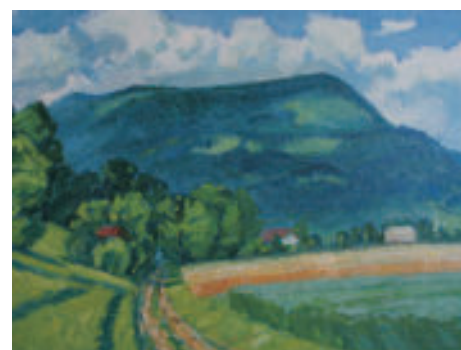
Jindřicha znám řadu let a kdybych nevěděla, že tady léta spěchala nějak moc rychle, věřila bych, že zakonzervování vzhledu a stavu myslí, je možné. Narodil se v Orlové a jeho kořeny pevně drží v našem kraji. Osud ho sice zavál i na Slovensko, ale po letech se opět navrátil „domů“ na Ostravsko.

Začínal ve školství, prošel si prodlouženou vojenskou službou a v Piešťanech se také oženil. Od mládí rád kreslil a stále ho to táhlo k výtvarné činnosti. Už ve svých sedmnácti začal navštěvovat soukromou výtvarnou školu Jaroslava Masáka v Praze, prázdninové kurzy krajinářství i figurální malby.

Coby ženáč se musel také živit a dost se ohánět, když se mu narodila dcera. Začal pracovat v obchodní propagaci v oboru textilu, ale stačil při tom studovat výtvarnou výchovu na Komenského universitě v Bratislavě.

V roce 1964 se vrátil zpět na ostravsko a šťastná náhoda setkání s dlouholetým přítelem ho zavála do propagace tehdejšího dolu A. Zápotocký v rodné Orlové. Tam úspěšně pracoval šestadvacet let. I při každodenním vytížení, stačil stále tvořit, maloval, třibil svůj vkus a pouštěl se do různých dosud nepoznaných technik. Vytvořil 12 různých medailí v Orlové, Těrlicku, Albrechticích a měl také několik vlastních výstav v Orlové, Havířově, Ostravě. Jeho druhá žena Eva je mu velkou oporou a má pochopení pro jeho koníčka - malování a cestování.

Dalo by se říci, šťastný to muž. Ale nic není zadarmo, vše si sám pilnou a cílevědomou prací získal. Někdo by řekl, že byl na sebe i druhé přísný, až puntičkář, ale při tolika plánech, práci i koníčcích to jinak nejde.



S Jindřichem jsem se poznala, když pracoval jako grafik v redakci městského týdeníku. Bez jeho dobrých nápadů i nesčetných rad, by byly noviny o něco chudší. Dnes už je v penzi, ale stále maluje. Svůj ateliér má doma.

Kromě malování se pečlivě stará o zahrádku, neustále doma něco kutí a zvelebují. Miluje vše krásné a život. Občas zaskočí do jedné prodejny knih, kde vystřídá pana majitele, aby i on mohl mít volný den.

Osmdesátku oslavil výstavou v Městské knihovně v Havířově, v oddělení hudby a umění a na 5. října chystá do velké výstavní síně V. Vünscheho v havířovském Domě kultury velkou soubornou výstavu.

Tak Jindřichu, budeme se těšit a ať Tě múzy líbají i nadále, ať Ti nosí samé dobré náměty!

Hana Kuchařová

Příběh jednoho šlechtického sídla

V našem kraji máme řadu zámků, které mají velkou historickou hodnotu. Mnohé se po letech, kdy jim nebylo příliš péče věnováno, opět probudily do krásy. Citlivé opravy lidí je dostaly zpět do původního stavu. Vezměme si třeba zámek v Karvině i s galerií, který byl léta pošramocen různými příčkami a kanceláři tehdejšího Národního výboru. Nebo například zámek v Kuníně. Mimochodem oba zámky stojí opravdu za návštěvu.

Docela jinak ale dopadl zámek v romantickém přírodním prostředí v Ropici, kterou zmiňují záznamy již v roce 1305.

Zámek Ropice v obci stejného jména je totiž nenávratně zničen. Takové bylo „hospodaření“, různých majitelů od roku 1945. Nejprve to byl Státní statek a v roce 1989 a v dalších

letech soukromí majitelé, kterým byl celý komplex vydán po roce 1989 Pozemkovým fondem ČR.

Nový vlastník ubezpečoval, že má vážného zájemce, kterému zámek prodá. Následné střídání vlastníků a jejich nezáměr o údržbu objektu i celého areálu vedly k jeho neodvratné zkáze. Tak se také stalo.



Kdysi reprezentativní zámek v romantickém přírodním prostředí se definitivně změnil ve zříceninu. Uzavírá se tak historie sídla, jehož základy sahají hluboko do 15. století. Někdejší centrum kultury a krásy zmizelo.

Muzeum Těšínska se rozhodlo připomenout veřejnosti historii a význam této památky prostřednictvím výstavy ve Výstavní síni Muzea Těšínska v Českém Těšíně, Pražská ul. 3/14 (za budovou Městského úřadu).

Výstava potrvá až do 2. května t.r. Shlédnout na ní můžeme autentické části zámeckého mobiliáře, který se podařilo zachránit, portréty držitelů ropického panství, torzo zámecké knihovny, fotografie a jiné dokumenty vztahující se k této památce.

A tak se vám nabízí pěkný jarní výlet do Českého Těšína za historií Těšínského Slezska.



Historický kalendář Ostravska

Leden - březen

1. ledna 1960 byl založen Důl Paskov.

5. ledna 1985 v Ostravě zemřel advokát, politik, spisovatel **Karel Goliat** (narodil se 10. září 1901 v Jičíně).

Od roku 1930 působil jako advokát v Ostravě, Jičíně a Roudnici nad Labem. Prostřednictvím rodičů se seznámil s čelným představitelem sociálně demokratické strany dr. Bohumírem Šmeralem, takže byl považován za jeho neoficiálního tajemníka.

Hned v březnu 1939 byl hledán gestapem. Ukryl se v lesích v okolí Prahy, v létě 1939 překročil hranice a v Krakově vstoupil do formující se čs. vojenské jednotky. S ní přešel do Sovětského svazu, kde byl zvolen jedním z mluvčích mužstva.

Po uzavření paktu Hitler-Stalin byla jeho činnost kvalifikována jako "protisovětská" a Goliat byl spolu s dalšími zatčen sovětskou tajnou policií NKVD a odsouzen na 8 let pobytu v koncentračním táboře. Na jeho zatčení se pravděpodobně podíleli i někteří předváleční funkcionáři KSČ, žijící v exilu v Moskvě, kteří mu nemohli zapomenout jeho kritická vystoupení z 20. let. Po vypuknutí německo-sovětské války byl Goliat amnestován a 29. ledna 1942 se vrátil k čs. jednotce do Buzuluku. Protože mezi vojáky upozorňoval na poměry v sovětských lágrech a varoval před přílišným vlivem komunistů, byl znovu zatčen a bez soudu odeslán do sovětských lágrů. Po roce 1945 se pokusili spisovatel Ivan Olbracht, prezident Eduard Beneš a ministr zahraničí Jan Masaryk o jeho propuštění, avšak marně. Teprve po nástupu A. S. Chruščova do funkce generálního tajemníka sovětských komunistů byl Karel Goliat 15. září 1955 propuštěn a mohl se vrátit do Ostravy.

7. ledna 1910 v Opavě zemřel báňský technik, manažer a komunální politik **František Russ** (narodil se v roce 1835 v Malých Přílepech na Kladensku).

Od roku 1871 působil jako závodní na dole František v Přívoze. Zasadil se o jeho přestavbu na moderní mechanizovaný důlní velkozávod. V době svého ostravského působení vyvíjel i značnou společenskou aktivitu. Po dobu 13ti let vykonával funkci starosty města Přívozu. Zasloužil se mimo jiné o stavbu chrámu, fary a radnice a zadání zpracovat regulační urbanistický plán.



10. ledna 1985 v Praze zemřel ostravský rodák, operní pěvec **Beno Blachut** (narodil se ve Vítkovicích 14. 6. 1913). Téměř celý život působil v souboru opery Národního divadla v Praze. Vyrostl v chudých poměrech v rodině horníka. Jeho otec padl za 1. světové války a Blachut od svých čtrnácti let pracoval jako dělník v kotlárně Vítkovických železáren. Ve své době byl nejpopulárnějším českým operním pěvcem působícím v trvalém domácím angažmá.

22. ledna 1910 se v Moravské Ostravě konalo jednání o postátnění soukromé polské obecné školy ve Slezské Ostravě. Jednání se účastnili čeští a polští poslanci slezského zemského sněmu a někteří poslanci vídeňské říšské rady, čímž se celá záležitost stala česko-polským národnostním a politickým sporem celozemského měřítka. Slezskoostravský obecní výbor, podporovaný činiteli Národní rady české, Ústřední Matice školské a rezolucemi některých těšínských obcí (Dětmarovice, Lazy, Rychvald, Šumbark), projevoval pramalou ochotu převzít polskou školu do své péče a spor na české straně nabyl charakteru boje za vydání chybějícího slezského zemského zákona o zřizování veřejných menšinových škol. Po četných jednáních byla polská obecná škola převzata do správy obce Slezské Ostravy až počátkem školního roku 1914/1915.

1. února 1960 byl na Dole Ludvík (později J. Fučík) v Ostravě-Radvanicích jako na první šachtě v republice pokusně zaveden pětidenní pracovní týden.



Haviřov

3. února 1960 bylo na společném zasedání místních národních výborů přijato usnesení o sloučení Haviřova, Dolní Suché, Dolních Bludovic, Šumbarku a Životic v jednu obec pod názvem Haviřov. K definitivnímu politickému sloučení došlo 22. června 1960 komunálními volbami, hospodářsky byla integrace dokončena 1. července 1960.

10. února 1910 Ostravský deník přinesl zprávu o otřesné zločinnosti na Ostravsku. Například za 11 měsíců roku 1910 zde bylo spácháno 19 vražd.

19. února 1910 byl ministerstvu železnic předložen projekt stavby lokální parní dráhy s normálně rozchodnými kolejemi z Moravské Ostravy přes Zábřeh, Bělou a Brušperk do Kozlovic.

25. února 1610 byla na vsi Porubě sepsána listina osvětlující robotní povinnosti porubských sedláků.

21. března 1910 byla ukončena školská stávka českých a polských rodičů a dětí v Rychvaldě, kterou vyvrcholily dlouholeté národnostní spory. Čeští občané si stěžovali na popoľšťování ze strany rychvaldského faráře a obě národnosti se dožadovaly zřízení národních škol a vůbec úpravu školských poměrů.

30. března 1985 v Ostravě zemřel herec a režisér Radim Koval. V roce 1945 založil divadlo Kytici (dnešní Divadlo Petra Bezruče). Působil jako šéf činohry Státního divadla v Ostravě, kde též hrál. Radim Koval se narodil 25. srpna 1924 v Paskově.

PhDr. A. Barcuch



Historie Moravské Ostravy a Přívozu

Moravská Ostrava a Přívoz tvoří historické jádro dnešní Ostravy. Toto poměrně rozsáhlé území při soutoku řek Odry a Ostravice bylo od pradávna vstupním místem do Moravské brány, kudy procházely význačné obchodní cesty, spojující středomořské a západoevropské oblasti s Pobaltím. Doklady o přítomnosti pravěkého člověka se zde objevují ve velmi dávné minulosti. Nálezy z nedalekého vrchu Landek, datovány do doby asi před 300 000 lety, dokladují, že nešlo o trvalé osídlení, lidé však tehdy územím dnešní Ostravy procházeli.

Kdy získala maličká osada Moravská Ostrava, čítající několik obydlí kolem dnešního kostela sv. Václava v místech při přechodu přes řeku Ostravici, statut městské obce, není známo. Dá se předpokládat, že statut obdržela od biskupa Bruna někdy mezi léty 1267 - 1279.

Ves Přívoz je poprvé uváděna k roku 1377 v souvislosti, která ji charakterizuje jako léno olomouckých biskupů. Osada Přívoz vznikla v místech brodu nebo převozu přes řeku Odru, jejíž počátky patrně spadají do začátků 14.stol. Název obce je odvozen od slova převos a poukazuje na polohu obce u brodu přes řeku Odru. Bohatá a prosperující Moravská Ostrava odkoupila ves Přívoz roku 1555.

Město Moravská Ostrava mělo na počátku 17. století asi 1200 obyvatel, bylo výstavné, mělo 208 domů, radnici, kostel, faru, školu a špitál. Prosperita města lákala k usazení drobnou šlechtu z okolních statků a panství, která dále zvyšovala jeho prestiž. Středem města bylo obdélníkové náměstí (nynější Masarykovo nám.), na němž vedle radnice s věží, postavenou v polovině 18. století na místě původní věže ze 16. století, stálo přes 40 měšťanských domů, kamenná kašna a od roku 1702 morový sloup se sochou Panny Marie.

Od 60. let 18. století prožívalo město období určitého hospodářského vzestupu. Ztrátou větší části Slezska se stává pohraničním městem, dochází k přesunu obchodních cest, takže městem začíná procházet zboží z Moravy do východních zemí. V důsledku připojení Haliče k rakouské monarchii byla zrušena celní hranice s touto novou provincií. Mezníkem v historii Moravské Ostravy byl nález černého uhlí v sousední Polské Ostravě.

Prvními vlašťovkami budoucího rozvoje byly počátky dolů na území Moravské Ostravy: v roce 1840 se začalo s hloubením Dolu Šalomoun, v roce 1842 začala být hloubena jáma Karolina. Třetím dolem byl Důl Antonín a následoval Důl Jindřich. Vedle jámy Karolina byla postavena v roce 1858 první koksovna. Jedinou hutí na území města byla Žofínská huť, uvedená do provozu v roce 1873.

Rok 1847 se stal přelomem v dějinách Přívozu. Tehdy byla tato malá ves napojena na železniční trať Vídeň - Krakov. Tím byl dán jeden z předpokladů pro dynamický rozvoj tvořící se ostravské průmyslové aglomerace a způsobil přeměnu malé zemědělské vsi Přívoz v průmyslové město.



Poštovní ulice

Rozvoj průmyslu a s ním příliv finančního kapitálu umožnil ve 2. polovině 19.století a na počátku 20. století přestavbu celé Moravské Ostravy a Přívozu. V roce 1898 byla dokončena stavba veřejné nemocnice na Fifejdách, roku 1890 byl zřízen nový městský vodovod a v roce 1898 byla postavena městská elektrárna a začalo se s elektrifikací města. V té době je postaven i novorenezanční kostel Božského Spasitele, náležející k největším na Moravě.

Nejvýznamnější a také nejdražší stavbou dokončenou v letech 1930 byla budova Nové radnice, největší radnice v republice. Zprvu odsuzovaná, stala se po letech svou typickou věží neodmyslitelným symbolem Ostravy. K dalším dominantám Moravské Ostravy patří Divadlo Jiřího Myrona, první české kulturní a společenské středisko, Divadlo Antonína Dvořáka, Dům umění a jiné architektonicky zajímavé stavby obch. domů, hotelů, bank, spořitelny a záložen, církevních a spolkových staveb.

Z HISTORIE REGIONU

Historické jádro města se též stalo sídlem po válce nově vzniklých kulturních institucí: v roce 1945 byl položen základ nynějšího Divadla Petra Bezruče, v roce 1951 vzniklo Divadlo hudby (nynější Komorní scéna Aréna) a o dva roky později Divadlo loutek, které se v roce 1999 přestěhovalo z Masarykova náměstí do nové budovy na Pivovarské ulici u Černé louky.



Na bohaté hudební tradice navázal Ostravský symfonický orchestr (dnes Janáčkůva filharmonie Ostrava). V roce 1951 vznikla Státní vědecká knihovna. Poslední den roku 1955 započala práce krajského studia Československé televize.

Jednou z největších historických změn po roce 1989 se stalo přijetí zákona o obcích, kterým byla obnovena samospráva, obce a města se opět staly samostatnými právními subjekty. Zřízení samostatného obvodu Moravská Ostrava a Přívoz bylo šťastným počinem. Historicky navázalo na spojení obou kdysi samostatných měst v rámci tzv. Velké Ostravy (od roku 1924) a na jejich spojení v rámci obvodu Ostrava-střed v letech 1960-1971.



Budova Pedagogické fakulty

Nový obvod je daleko přirozenějším celkem než jeho předchůdce - obvod Ostrava 1.

Z publikace PhDr. Antonína Barcucha, kterou vydal městský obvod Moravské Ostravy a Přívoz v roce 1998.



Harfové dny podeváté

Mezinárodní festival Harfové dny Ostrava je již tradičně místem a příležitostí k setkání hudbymilovného publika s jedním s nejstarších hudebních nástrojů harfou, se zajímavým repertoárem i s vynikajícími interprety. Letošní ročník nabízí v Ostravě, Opavě, Hlučíně a v Karvině několik výjimečných koncertů, na nichž uslyšíme především české harfistky Janu Bouškovou, Kateřinu Englichovou, Kateřinu Doležalovou, Ivanu Dohnalovou nebo Kateřinu Sabovou, ale i další instrumentalisty - pianistu Martina Kasíka, kytaristy Lenku Filipovou, Mirka Linhartu, Jana Krejčů, loutnistu Miloslava Študenta, hoboistku Jaroslavu Tajanovskou, flétnistku Petru Olajcovou a pěvkyni Barboru Sojkovou.

Festival přivítá také řadu zahraničních umělců z Anglie (Sean Barry), Itálie (Loredana Gintoli) a Španělska (Arianna Savall), kteří jistě zaujmou „znovuobjevením“ lidové harfy (tzv. „lever“ harfy) menší bezpedálové harfy s háčkovým mechanismem. Festivaloví návštěvníci si mohou vybrat z nejrozmanitějších komorních kombinací, na nichž harfa zazní spolu s klavírem, kytarou, hobojem, flétnou, zpěvem i orchestrem.

Více informací najdete na www.harfovedny.cz

Hana Adámková

Program :

13. 3. (17:00) DIALOGY V HUDBĚ

Církev bratrská Ostrava, ul.28.října 148

účinkují: Loredana Gintoli - harfa - (Itálie); Barbora Sojková - zpěv; Arianna Savall - zpěv; dvojradá křížená harfa - (Španělsko)

19. 3. (17:00) PROCHÁZKA PO STRUNÁCH

Církev bratrská Ostrava, ul. 28.října 148

účinkují: ENSEMBLE IN CORDIS; Kateřina Doležalová - trojradá harfa, zpěv; Jan Krejča - theorba, barokní kytara; Miloslav Študent - loutny, barokní kytara

20. 3. (17:00) AFFETTI AMOROSI neboli Divadlo Vášní

Hlučín - obřadní síň
účinkují: ENSEMBLE IN CORDIS; Kateřina Doležalová - trojradá harfa, zpěv; Jan Krejča - theorba, barokní kytara; Miloslav Študent - loutny, barokní kytara

21. 3. (15:00) AFFETTI AMOROSI neboli Divadlo Vášní;

Karviná - Zámek

23. 3. (19:00) A ESPAÑA

Slezskostravská radnice

účinkují: Kateřina Englichová - harfa; Martin Kasík - klavír

29. 3. (18:30) CANZONETTA

Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě

účinkují: Lenka Filipová - zpěv, kytara; Mirek Linhart - kytara;

Sean Barry - irská harfa (Anglie)

Galerie G pro seniory

Galerií je v Ostravě spousta, ale pouze pro seniory jenom jedna. Najdete ji v G centru v charitním středisku Gabriel - komunitním centru pro seniory v Ostravě-Zábřehu. Byla založena v listopadu 2007 a má už za sebou na patnáct vernisáží. Naším cílem je, aby se stala společenským a kulturním zájmem nejen seniorů v Ostravě - Zábřehu. Galerie chce nabízet kvalitní vystavující autory i kulturní programy, zajímavé osobnosti, výtvarné práce seniorů i profesionálů i amatérů.

Co se nám již podařilo:

V roce 2007 jsme začínali výstavou Poodří ve fotogra-fii Hany Papežové, fotograf Arnošt Čapla nabídl Trochu jiné tváře, Alice Gregorčíková představila Střípky pohledů ve své tvorbě a fotograf Pavel Gomola nás zavedl do doby již minulé výstavou Život dříve a dnes.

Rok 2008 nám představil obrazy malíře a grafika Josefa Odrásky. Dámský klub charitního střediska Gabriel nabídl výstavu Život v Dámském klubu. Dále to byly nádherné fotografie Jana Barneta a nepřehlédnutelné fotografie Jana Kufa Kičeřoka Prales Mionši.

Rok 2009 patřil výstavě obrazů malíře a fotografa Petra Pavliňáka Fragmenty krajiny. Do své tvorby nám umožnil nahlédnout malíř Bohuslav Stach. Se svými výtvarnými díly se také představil Kurz výtvarných technik, který tvořil pod vedením malíře a grafika Josefa Odrásky výstavou s názvem Zralé maliny. Vernisáž výstavy obrázků kurzistů pokračovala i letos v lednu pod názvem Zralé maliny II.



Březen letošního roku nabízí k prohlédnutí obrazy malíře Stanislava Holinky, v květnu se představí se svými obrázky Jana Pavelková, v září bude mít poprvé výstavu členka kurzu výtvarných technik Eva Věncová a v listopadu nahlédneme do kuchyně malíři Zdeňku Lyčkovi. V průběhu vernisáží jsou promítána na plátno díla vystavujícího umělce. Nechybí ani občerstvení a tombola o díla vystavujících.

Program v Galerii G je velice pestrý a zajímavý. Vystoupilo zde již Kubínovo kvarteto, Fakulta umění Ostravské univerzity nabídla své nejlepší studenty. Představili se mistři světa v latino-show z tanečního klubu Jarky Calábkové z taneční školy M. Konečného aj.

V letošním roce se představí členové Pěveckého sdružení Ostrava, taneční skupina Kotek, swingband, Novobělské mažoretky, Jan Kryl a další.

Jak vidíte nabídka je pestrá a zveme všechny seniory, aby neseseděli doma a využili možnosti, které jim kluby seniorů nabízí.

Hana Papežová, galeristka "Galerie G"



Minikino 2010

Kostelní 3

702 00 Ostrava

Od ledna 2010 je zavedeno nové programové schéma Minikina:

Pondělí, Středa-Pátek: hraje v 17:00 a v 19:30

Úterý: Filmový klub od 19:30 (možno zakoupit klubovou kartu AČFK a chodit tak do Minikina za 60Kč)

Sobota-Neděle: od 15:00 (představení pro děti), v 17:00 a 19:30 (klasické projekce)

Kino senior: úterky nebo čtvrtky od 15:00 hodin (zavedena nově on-line rezervace pro kino senior)

Pokladní hodiny: otevřeno vždy hodinu před filmem: <http://www.ckv-ostrava.cz>

Výstavní síň

Sokolská tř. 26, Moravská Ostrava



JIŘÍ FRANTA & DAVID BÖHM

3. 3. – 9. 4. 2010

Médium kresby je pro autory nej-přijatelnějším výrazovým prostředkem. Reflektují vliv masových médií, umění a politiky.

Výstava reflektuje význam a změnu kontextů prezentace různých médií od kresby, obrazů a fotografií do nového celku. Kurátorem výstavy je František Kowolowski.

Výstava k akci „ARCHITECTURE WEEK OSTRAVA 2010“

12. 4. - 30. 4. 2010

Kurátorem výstavy bude architekt Tadeáš Goryczka.

ROBERT ŠALANDA (1976)

6. 5. – 10. 6. 2010

Robert Šalanda je žákem profesora Sopka na AVU v Praze a patří k nej-výraznějším autorům současné malby vstupujících na scénu s přelomem tisíciletí. Otevírá živý prostor svobodných nekonvenčních vazeb překódovaných v ironické transformaci do asociačních jinotajů a vizuálních point.

Galerie výtvarného umění v Ostravě

Dům umění Kabinet architektury, Jurečkova 9, 702 00 Ostrava
18. 2. - 11. 4. 2010

THOMAS MAYER, KAZUYO SEJIMA, RYUE NISHIZAW

Škola managementu a designu v Zollverein ve fotografiích Thomase Mayera

LABYRINT SVĚTLA

Hravý prostor pro malé i velké
nová výstava projektu Orbis Pictus aneb... scénář: Petr Nikl a Ondřej Smeykal 9. 4. - 18. 7. 2010

Expozice Labyrint světla je interaktivní instalací vizuálních a světelných nástrojů a objektů, založených na principu vnímání světa a jeho znovu objevování prostřednictvím hry a fantazie. Koncept výstavy připravili Petr Nikl a Ondřej Smeykal.

Na výstavě se opět podílí mezinárodní skupina výtvarníků, participujících na společných konceptech již od roku 2000. Návštěvník se ocitne ve scénérii světelných interakcí ve ztišeném prostoru, s měnícími se světelnými proudy barev a tvarů. Sám se stane aktérem, a tím bude vytvářet unikátní prostor pro vzájemnou komunikaci a tvořivost. Pojícím faktorem je interaktivita, dotykovost a otevřenost pro aktivní účast návštěvníka. V roce 2009 proběhla velmi úspěšná pražská premiéra výstavy Labyrint světla v Ekotechnickém muzeu, kam po dva měsíce svého trvání přilákala více než 40 000 návštěvníků.

František Kupka

Čtyři příběhy bílé a černé
17. 2. – 25. 4. 2010 Grafický kabinet Domu umění

Doprovodný program: **24. 3. 2010 v 16 hodin, Dům umění - Beseda s Danielou Gébovou a projekce dokumentu "František Kupka - symfonik barev a malíř kosmu"**

Nová síň Poruba

Mongolská 2, 708 00 Ostrava
3. 3. 2010 - 10. 4. 2010

STŘEDNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA, OSTRAVA: „ZA DVACET“

Výstava k 20. výročí existence Střední umělecké školy, Ostrava.

Evangelium podle houslí

Libreto a hudba Pavel Helebrand

24. a 25. března 2010 v 19:30 hod. bude v katedrále Božského Spasitele v Ostravě uvedeno jedinečné dílo skladatele Pavla Helebranda – Evangelium podle houslí.

Ostravské publikum tak bude mít možnost zhlédnout 180 účinkujících v čele s Jiřím Pavlicou a Hradišťanem v emotivním vystoupení, jehož jediné provedení v Ostravě v roce 2009 sledovalo více než tisíc diváků.



Klub Atlantik

Čs. légii 7, Moravská Ostrava

16. 3. 2010 od 18:00

Geoffrey Chaucer / Žena z Bath

jedna z nezapomenutelných
Canterburských povídek

Žena z Bath na cestě do Cantenbury vypráví o svém životě. Ve zdraví přežila svých pět manželů a dál hýří životní energií. Sebevědomá a stárnoucí žena z Bath si vychutnává malé i velké radosti světa. Dokonalý návod na to, jak žít! Jak milovat! Jak se ne-trápí zbytečností! Vtipný a energií nabitý příběh v osobitě podání emeritní členky DPB, herečky **Marie Vikové** za doprovodu flétnových skladeb v podání **Veroniky Goldové**.



Marie Viková - V roce 1959 absolvovala pražskou DAMU, ale celá její jevištní herecká dráha je spojena se souborem Divadla Petra Bezruče v Ostravě, kde vytvořila řadu pozoruhodných rolí. Vedle jevištní činnosti spolupracuje s rozhlasem, televizí i Janáčkovu filharmonií Ostrava.



Evropská hlavní města kultury 2010

Titul Evropské město kultury se každý rok uděluje vybranému městu na základě Rady ministrů kultury Evropské unie v Bruselu. Tento titul se uděluje s cílem podpory evropské kulturní spolupráce, která pomáhá sjednocující se Evropě jak při vyznávání společných kulturních hodnot, tak při ochraně a rozvoji kulturních bohatství jednotlivých států. Čestný titul je jedním ze způsobů, jak přilákat návštěvníky na širokou nabídku kulturních a společenských akcí, které se v městech budou organizovat. Kromě přílivu turistů a investic je udělení titulu "hlavní město kultury" jedním ze způsobů, jak zvýšit povědomí o daných městech u lidí v celé Evropské unii.

Projekt Evropské hlavní město kultury pomáhá podporovat bohatství, rozmanitost a evropské kulturní dědictví. Umožňuje také lepší vzájemné poznávání mezi občany Evropské unie. Projekt byl zahájen v roce 1985, aby „přispěl ke sblížení obyvatel Evropy“. V roce 1999 byl přejmenován na Evropské hlavní město kultury.

Každé vybrané město připravuje program kulturních akcí, při nichž slavnostně představuje své historické a kulturní dědictví. Snaží se také sdružovat kulturní činitele z ostatních evropských zemí. Úspěch projektu neustále roste a roste také počet návštěvníků.

V roce 2010 ponesou další tři města titul Evropské hlavní město kultury: **Pětikostelí (Pécs)**, **Essen** a **Istanbul**. Návštěvníky čeká během celého roku bohatý kulturní a společenský program, a všechna tři města se připravují na zvýšený příliv turistů.

Essen

Bývalé průmyslové srdce Německa známé z narážky povídek Voskovce a Wericha, kteří překládali název továrny "Krupp Essen" jako pokyn k tomu, abychom jedli kroupy - prochází již mnoho let významnou ekologickou proměnou. Německý sociálně demokratický poslanec Jens Geier popisuje dnešní Porúří jako region, který již nedýchá prach, ale dech budoucnosti. Letošní akce si kladou za cíl prezentovat umělecké instalace na neobvyklých místech, jako například v uhelných dolech, které již dosloužily. Essen je město v Porúří v Německém státě Severní Porýní-Vestfálsko. Leží na břehu řeky Ruhr a žije v něm asi 584 000 lidí, což ho řadí mezi deset největších měst v Německu.

Původně byl Essen jedním z nejdůležitějších center těžby uhlí a výroby oceli. Je sídlem třinácti ze sta největších německých firem. Essenská univerzita byla založena roku 1972 a roku 2003 se sloučila s Duisburskou univerzitou Duisburská-Essenská univerzita.

Název města pravděpodobně pochází z velmi starého slova *Asnithi*, které označovalo území na východě, kde rostlo mnoho jasanů (*Esche*).

Město bylo založeno okolo roku 845 jako ženský klášter. V 10. století se stal jedním z nejdůležitějších klášterů. V té době ho vedla Mathilde, vnučka císaře Otta I., a dvě další ženy, které byly také příbuzné císařů z této dynastie: Sophia, sestra Otta III., a Theophanu, vnučka Otta II.. Když dynastie ztratila svůj vliv, z Essenu se až do 19. století stalo nevýznamné zemědělské město.



▲ *Alteburg* je hrad na jihu Essenu datovaný do dob Keltů (zhruba okolo počátku n.l.). Historie druhého hradu *Herrenburg* sahá do 8. století. ▼



Těžba uhlí a rudy vedla k prudkému rozvoji města a celého Porúří. Z Essenu pocházející rodina Kruppů zde roku 1811 založila podnik na výrobu oceli.

Istanbul

Dvanáctimilionová turecká metropole se připravuje velkolepě na letošní kulturní program. Britský liberál Andrew Duff k nabídce poznamenal: *"Není lepšího místa k poznání bohatých evropských dějin než Istanbul. Lze to srovnat jen s Římem."*



Město je označováno jako **„Brána Orientu“**, která se otevírá všem, kteří přijdou obdivovat historické památky starobylého města i návštěvníkům, jež přijdou okusit současný život rušné metropole. Rozkládá se na dvou kontinentech, a doslova se v něm tedy mísí dva světy. Západní (evropská) a východní (asijská) část jsou od sebe odděleny **Bosporskou úžinou**, již podle legendy poprvé propluli argonauti při hledání **Zlatého rouna**. Většina památek a historické centrum se nachází v evropské části města. Hlavní zajímavosti jsou soustředěny na poměrně malém prostoru. Mísí se tu tradice různých náboženství a vlivy mnoha národností. Zajímavým zpestřením návštěvy Istanbulu může být i projížďka výletní lodí po Bosporu. Nejznámější památky Istanbulu jsou: chrám Hagia Sofia • Modrá mešita • palác Topkapi • Velký bazar • Egyptský bazar • Sülejmanova mešita • Cisterna

Istanbul, který se ovšem tehdy jmenoval **Konstantinopol**, byl hlavním městem Východořímské (byzantské) říše. Když ho v roce 1453 dobyli Turci, říše se definitivně rozpadla. V češtině se pro město používá také název **Cařihrad**. Evropská část Istanbulu se rozkládá na břehu zálivu **Zlatý roh**.

Do roku 1923 byl Istanbul hlavním městem Turecka. Poté byla hlavním městem Turecka vyhlášena **Ankara**.

V hotelu Pera Palas v Istanbulu napsala A. Christie svůj známý román **Vražda v Orient-Expressu**.

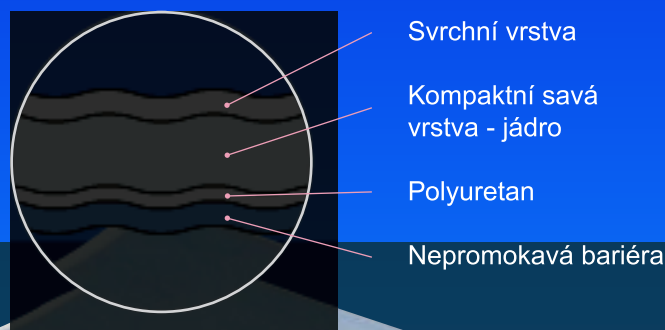
(bal)

ABRI-Soft pratelné podložky

Abri-Soft pratelné podložky – novinka doplňující řadu podložek Abri-Soft, určených k dodatečné ochraně postelí a sedacího nábytku u klientů s inkontinencí.

Na našem trhu budou nabízeny ve dvou provedeních (rozměr 75 x 85 cm) – z nichž jedno je opatřeno záložkami.

Pratelné podložky Abri-Soft přinášejí klientům vysoký komfort díky technologii výroby, kdy 4 vrstvy jsou spojeny v celém rozsahu povrchu tak, že tvoří kompaktní celek a nedochází tak, ve srovnání s jinými podložkami pouze sešitými na hranách, k jejich zmačkání pod klientem - tím je zamezeno otlakům apod.



Vlastnosti a výhody

- Vysoká sací schopnost – díky kompaktní vnitřní savé vrstvě, tvořené netkaným materiálem, který je složen z 65 % z polyesteru a z 35 % z umělého hedvábí.
- Rychlá absorpce – daná vlastnostmi povrchové vrstvy utkané ze 100 % polyesteru, který je nesmáčivý a umožňuje zvýšenou rychlost průniku tekutiny do savého jádra.
- Suchá svrchní vrstva – dosažená kombinací výše uvedené nesmáčivé polyesterové svrchní vrstvy a kompaktního savého jádra.
- Nepropustná bariéra – kombinace polyuretanu a polyesteru (světle modrá vrstva) zaručuje, že postel či sedací nábytek zůstanou suché.
- Jednoduše použitelné záložky – zasunou se pod matraci a drží podložku pevně na místě.
- Zaoblené rohy – snižují opotřebení podložky, obzvláště při praní a sušení a prodlužují tak její životnost.

Praní podložky

Podložku je možno prát až 300 x , při teplotě do 95°C.

Díky unikátnímu spojení všech vrstev v celé ploše podložky neriskujete její sražení po vyprání.

obj. č.	název	rozměr	savost	ks/bal.
4172	Abri-Soft pratelná podložka	75 x 85 cm	2000 ml	30
4173	Abri-Soft pratelná podložka se záložkami	75 x 85 cm	2000 ml	30



Pomáhá a chrání



K dostání v lékárnách a výdejnách zdravotnických potřeb. Více informací na: www.abena.cz



Vzpomínky gorola z pod Velké Čantoryje na konec druhé světové války

Gustav Sikora se narodil 11. 8. 1935 v obci Nýdek v osadě Filipka v jedné z patnácti chalup, rozestětých v nadmořské výšce kolem 700 m na svazích Slezských Beskyd, kterým dominují vrchy Velký Stožek a Velká Čantoryje.

V letošním roce uplyne 65 let od konce 2. světové války, největšího ozbrojeného konfliktu ve světových dějinách mezi fašistickými mocnostmi (Německo, Japonsko, Itálie a satelitní státy) a spojenci (USA, Velká Británie, od roku 1941 SSSR, Francie a další), ve které přišlo o život asi 20 milionů vojáků a 35 milionů civilistů, z toho asi 6 milionů Židů.

Na toto obtížné období a na někdejší život v horách pod Velkou Čantoryjí vzpomíná Gustav Sikora.

„Kolem osady Filipka byly původně pastviny, dnes jsou zalesněny. K hranici s Polskem jsme měli východním směrem dva a půl kilometru.

Náš dům byla typická horská usedlost z roku 1890, dřevěná chalupa, velká kuchyň, tři světnice, světnička v podkroví. Ve chlívě kráva a ovce. Prasátko muselo být. K obživě se využívalo mléko, máslo, brambory, zelí. Chleba a mouku jsme kupovali. Pekly se placky. Pro vodu se chodilo i dvě sta metrů do studánky. Skromně se žilo.

Jsmo pozůstatek evangelíků, kteří byli vytlačeni do hor. Vánoce skromné. Na stromek se navěšely perníčky, rozsvítily voskové svíčky. Dárky nebyly žádné. K večeři polévka, pak druhé jídlo. Koledy jsme zpívali z kancionálu. Na jutřní mši (na jutřně na jutro, tedy na zítřka), která začínala o půlnoci, se chodilo do Návsí. I když lidé, za celý týden upracovaní, přece na jutřní mši šli. Lucerny nebyly. Bývalo i metr sněhu. Šlo se popaměti chodníkem. Přes les podle oblohy, která prosvítala mezi korunami stromů. Jutřní skončila v jednu hodinu ráno, vraceli jsme se stejnou cestou domů. Příští den už se do kostela nešlo.

Za staré republiky se na Filipce svítilo petrolejkou. I když byli lidé opatrní, přece občas hořelo. V jedné chalupě, když taty nebylo doma, šla dcerka dolévat petrolej, lampa se převrátila, petrolej rozlil, už byl oheň, vyhořela celá chalupa. I obchod na Filipce shořel, také chalupa Pod Smrekami.“

Z Filipky se chodilo do tří kilometru vzdálené obce Návsí do obchodu a kdo pracoval v Trinci tak k vlaku. Cesta s kopce trvala tři čtvrti hodiny, zpátky do hor ten samý čas. Gustavův otec Pavel Sikora pracoval jako slévač v Třineckých železárnách, ale od roku 1939 byl v invalidním důchodu. Maminka Anna zůstávala doma. Šest dětí bylo v chalupě, Gustav druhý nejstarší.

„Pamatuji, že děda kouřil dlouhou fajfku. Za války pěstoval načerno tabák, sušil, řezal nožem, pěchoval do fajfky a pekala. Když umřel, fajfka se ztratila. Mama pekala krátkou fajfku, kouřila celý život, používala tabák značky Kapitán. Když jsme ji k svátku koupili tabák Amforu, všecy nás provoněla. Dožila se 83 let.

Školu jsme měli pod Stožkem na Hluchové, jen asi pět set metrů daleko, celá parta nás tam chodila. Tatiček Masaryček tam dvě dřevěné školy postavil, jedna byla česká a druhá polská. Škola je tam podnes.“



Slezští gurole jsou tak skromní, že Gustav Sikora málem nic na sebe neprozradil. Zejména to, že se ze školičky na Hluchové vypracoval na specialistu energetika. Po páté třídě nastoupil do elektrických dílen Třineckých železáren, vyučil se elektrikářem, absolvoval průmyslovou školu ve Frenštátě pod Radhoštěm, pak také energetický institut v Ostravě. Od roku 1964 pracoval jako mistr na elektrárně v Třineckých železárnách, pak až do důchodu jako technik. Kromě práce ve fabrice a učení musel také pomáhat doma v horách na hospodářství.

„U nás se mluvilo po našemu, po šlonsku. Je to polština a čeština. Také němčina. Za války učitelé vůbec neuměli po slezsku, museli jsme se učit německy, rodiče povinně také.

Partyzáni u nás v horách za války byli. Mstili se Němcům. Koncem dubna v pětáctýřicátém odvetou obsadili hory němečtí vojáci. Postříleli spoustu lidí, partyzány i místní. Do školy pod Stožkem naházeli granáty. Mrtvé naložili na žebříňák, odvezli do Návsí na hřbitov. Školu jsme pak měli dlouho zavřenou, žádný z učitelů tam nechtěl učit.

Ke konci války přelétávaly přes naše hory ohromné svazy amerických bombardovacích letadel. Leželi jsme v trávě a dívali se, zem se úplně chvěla. Kvůli obelstění radaru shazovali proužky staniolu, jenom to šumělo. My jsme je sbírali.

Na hřebenech hor budovali Němci obranný val. V Návsí u Jablůnkova měli opěrné body s kanony. Rusi o tom věděli, nešli přes Jablůnkovský průsmyk, měli by velké ztráty. Obešli kopce a od Wisly se z Čantoryje přirtili do Nýdku.

Boje u nás nebyly žádné, ale i tak zůstalo po Němcích spousta munice. Sbírali jsme patrony, byly mezi nimi i dumdum střely. Udělali jsme pořádný oheň a už byla kanonáda. Bylo to nebezpečné, ale v deseti letech jsme neměli žádný rozum.

Po osvobození hlídali hranici mezi Polskem a Československem Rusi. Nechodili po čáře s gverama pěšky, jezdili na koních, a když cválali od Velkého Stožku na Malý Stožek a přes Velký Sošov na Velkou Čantoryju, tak hory hučely. Byli to přátelští lidé. Někdy jsme za nimi zašli. Říkali jsme jim baťka baťka, víc rusky jsme neuměli. Zastavili, o dva roky staršímu bratrovi dali machorku, mně desetiletému nic. Hranici hlídali až do osmačtyřicátého roku.“

Dnes už se kraj pod Velkou Čantoryjí změnil k nepoznání. Úmorná dřina z hor vymizela. Z původních obyvatel zůstaly na Filipce tři rodiny. Ostatní chalupy jsou už prodané, a většinou je mají koupené Karviňáci a Ostraváci.



Na Filipku vede asfaltová cesta. Až ke školám jezdí autobus. I v horách jsou již cesty zpevněné. Po roce 1950 je všude zavedena elektřina. V každé chalupě je už samozřejmostí televizor, koupelna i automatická pračka. Pro vodu se už nechodí do studánky, je jí dost pro všechny z vyvrtané studny. Gustav Sikora dnes žije s manželkou v Nýdku a mají krásný výhled od rodinného domku na Slezské Beskydy, kterým dominuje Velká Čantoryje.

Text a foto: Richard Sobotka



Pozvánka za humna - do dvou přírodních rezervací



Přírodní rezervace **Turkov** je přírodní památka, která se rozkládá západním směrem od vlakové stanice Ostrava-Třebovice. Jižním směrem se rozkládá město Ostrava a severním směrem je město Hlučín. Severním směrem od přírodní památky Turkov se dále rozprostírá oblast přírodní rezervace **Štěpán**.

Přírodní památku Turkov tvoří oddělený lužní les v průmyslové části Ostravy. Lužní les zde tvoří ekosystém, kde v jihozápadní a jižní části oblasti se z původních rybníků dochovaly pouze hráze, které jsou osázeny duby, jejichž stáří se odhaduje na 200 let.

Při povodních v roce 1997 se na zdejším území vytvořila bezodtoká kotlina a v důsledku nedostatku kyslíku uhynulo značné množství porostů, i s olšinami, které rostly na území bývalých rybníků. Původně v místech, kde byly dříve rybníky se dařilo mokřadním olšinám. I přes zničující vlnu povodně rostou v bylinném podrostu měsíčnice vytrvalá, žluťucha lesklá, kosatec žlutý, jilm habrový a pižmovka mošusová.

V oblasti se daří růstu různých druhů hub, můžeme tu objevit i některé vzácnější exempláře a to psířn dubový, čechratičku, suchohřib meruňkový, hlívu hnězdovitou, lupenopórku červenožlutou, hovník obnažený a bolinku mnohovýtrusovou. Ve zdejší lokalitě se vyskytuje několik druhů chráněných a vzácných živočichů.

Jako přírodní památka byla tato oblast vyhlášena v roce 1993 a zaujímá prostor 20,12 hektarů. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 213 až 215 metrů.



Najdete zde Naučnou stezku, kterou zrekonstruovalo občanské sdružení **Ekolyceum** z prostředků nadačního programu **"Fond OPORA"** nadace Via Vitae.

Stezka se skládá ze 4 zastavení, která vás obecně seznámí s Turkovem a jeho historií, s mokřadní částí a rostlinami, ptáky a poslední panel je trochu netradičně věnován broukům.

Autorem více než třiceti ilustrací na panelech naučné stezky je výtvarník Ludvík Kunc.

Do chráněné přírodní památky Turkov se dostanete nejlépe z Ostravy-Martinova, zastávky MHD "Bedřicha Nikodéma" (tramvaj č. 4, autobusy č. 39, 40).

Naučná stezka PR Štěpán

V listopadu minulého roku byla slavnostně otevřená nová naučná stezka kolem rybníka Štěpán. Naučná stezka má 10 tabulí, z toho 6 přímo v PR Štěpán, zbylé tabule najdete na přístupových stezkách. Nachází se kousek od Turkova na hlavní, velmi cykloturisticky a turisticky frekventované trase. K naučné stezce se dostanete po modré turistické značce z Martinova nebo z nádraží v Děhylově.

Stezku zpřístupnil Český svaz ochránců přírody a najdete na ní původní rybník a mokřady s tůňmi v nivě řeky Opavy, obklopené fragmenty lužních lesů, jilmových doubrav a mokřadními olšinami. Na tyto ekosystémy je vázán výskyt ohrožených druhů rostlin a živočichů. Mezi vodními organismy se nachází chrostík, v ČR velmi vzácný. Průzkum vážek prokázal 21 druhů. Kvalitu vodního prostředí indikují rovněž obojživelníci, kterých tu žije 10 druhů, např. kriticky ohrožený čolek velký, skokan ostronosý a štíhlý. Významná je užívkva podplamatá, která obývá rybník a jeho okolí spolu s dalšími 3 druhy plazů. Je zde až na 160 druhů ptáků. Rybník je významnou zastávkou vodního ptactva na jarních a podzimních tazích. Více informací na www.prirodainfo.cz

Pozvánka

**25. března 2010
od 10.00 do 16.00 hodin**

proběhne v klubovně Společnosti
senior Na Jízdárně 18,
Moravská Ostrava

Velikonoční výstava

**VYSTAVENY BUDOU RUČNÍ
PRÁCE ČLENKŮ KLUBU**

Na vaši návštěvu,
která jistě zaujme
a potěší nejen oči,
ale i srdce se těší
členky klubu
Společnosti senior.



Koordinační rada seniorů informuje



Chcete-li mít informace o záležitostech prospěšných pro život seniorů a zdravotně postižených, přidejte se k nám. Schůzky koordinační rady se konají v Ostravě, Na Jízdárně 18 (za krajským úřadem).

Další schůzky jsou 31.3.; 28.4.; 26.5.; a 30.6. 2010. Informace na tel. č.: 596 632 772

Koordinační rada zajišťuje řadu zajímavých akcí. V **Klubu Atlantik** na tř. Čs. legií se konají tradiční setkání s představiteli města a kraje na témata blízká seniorům. Významné jsou besedy s hejtnem kraje a primátorem města Ostravy, ředitelem Městské policie a dalšími.

V Klubu Atlantik také probíhá řada zajímavých besed např. s renomovanými výtvarníky jako jsou Josef Odrážka, (vedoucí kurzu výtvarného umění pro seniory) Karel Haruda, Lubomír Procházka a jiní.

Navštívit můžete finanční poradnu, která poskytuje své služby v místnosti regionálního pracoviště Rady seniorů ČR v Ostravě, na Ostrčilově ulici 4, (V. poschodí., č. dv. 520). Zde každý čtvrtek od 9 - 12 hodin nabízí informace o slevách a pojištěních domácností, nemovitostí, automobilů, ale také elektrické energie, slevy na dodávkách plynu, na pohonné hmoty, na služby vybraného mobilního operátora a další.

**Ing. Lubomír Pásek, předseda
KR seniorů a zdravotně postižených**



Čápi přinášejí jaro...

Klasické úsloví, že čápi přinášejí děti, všichni známe. Samozřejmě i malé děti dnes vědí, že s jejich původem je to docela jinak. Nesporné je, že čápi přinášejí každoročně po zimním období vždy tolik očekávané jaro. A jelikož se už nějaký pátek známe s „tetou“ Jarkou, která bydlí přímo u čápů ve Frýdlantě - Nové Vsi nedaleko restaurace Na nábreží, inspirovalo mě toto k zamyšlení nad těmito krásnými posly jara. Poohlédla jsem se tedy po dostupných informacích, abych dala pro naše čtenáře dohromady článek, doplněný samozřejmě Jarčinými kronikářskými postřehy. Venku to v polovině února vypadalo hodně zimně, donekonečna sněžilo a bílá peřina byla čím dál tím víc načechnaná. Kdoví, co právě dělali novoveští čápi někde v Africe, kde o zimě nemají ani tušení. Zatímco se čápi začínali „balit“ na dalekou cestu do evropské domoviny, snažila jsem se dozvědět se co nejvíce z jejich života.

Čáp bílý (lat. *Ciconia ciconia*)

Základní údaje o čápu bílém: délka těla okolo 100 cm, rozpětí křídel 200-220 cm, hmotnost 3-4 kg.. Rozdíl mezi samcem a samicí je ve výšce, která se pohybuje okolo 80 cm. Délka zobáku je 16- 20 cm. Zobák dospělého čápa je červený. Pták je zbarven bíle, s černými letkami. Čápi se dožívají průměrně 8 - 10 let, max. 27 let. Vzhledem ke své velikosti je tento pták vcelku těžkopádný. Pokud startuje z roviny, nejprve několikrát vyskočí do výšky. Pravidlem je, že vylétává vždy proti větru. Létá s dopředu nataženým krkem a tak je ho možno rozeznat od volavky.

Čápi se vyskytují téměř v celé Evropě, ale jejich počty dosti poklesly. Odlétají koncem srpna, začátkem září na jih Afriky. Do svých zimovišť přilétávají koncem listopadu, začátkem prosince. Na zpáteční cestu se vydávají v průběhu února, přilétávají koncem března, počátkem dubna. První přilétává z jihu samec, o několik dní později jeho družka. Samci už samici čekají a když samice přistane v hnízdě, dojde k uvítacímu obřadu. Oba klapají zobáky, zakláníjí hlavy až na záda, čepýří peří, procházejí se tanečnickými kroky po hnízdě. Svým hnízdištím jsou věrní, partnerská věrnost však už není tak neotřesitelná, často mezi nimi bývají neshody, které jsou i hodně dramatické.

Po přiletu se dají do vyspravování a přistavování svého hnízda. Hnízdo je stavbou velmi důkladnou, která vydrží desítky let a každoročně je přistavují. Vespod jsou zpravidla suché větve ze stromů a keřů, vnitřek je vystlán drny, trávou, srstí zvířat, ale nechybí ani jiné materiály, které čáp objeví a odnese je na hnízdo (hadry, papír, provázky apod). Hnízdo je poměrně mělké a proto po vylíhnutí mláďat ještě rodiče po obvodu hnízda dostaví ohrádku ze suchých větví, aby nedošlo k pádu mláďat na zem.

Čápi původně stavěli svá hnízda na stromech. Stavby na komínech se začaly objevovat až někdy po druhé světové válce. Když je hnízdo připraveno, samička snese 3-4 vejce, která pak oba střídavě zahřívají. Po 33- 34 dnech se na svět vyklubou malá čápata, která se asi 25. den v hnízdě postaví. Čápata v hnízdě cvičí, mávají křídly, učí se poskakovat a nadzdvihují se nad hnízdem. Rodiče neučí své děti létat, protože schopnost letu je jim vrozená. Let čápa je fascinující, lehký, elegantní a hlavně vytrvalý. Pro několik tisíc dlouhých přeletů na jih využívají hodné plachtění, při kterém využívají stoupající vzdušné proudy, které se vyskytují převážně nad pevninou. Obloukem se proto vyhýbají západně a východně Středozemnímu moři.

Pepa a Anča

Je to už více jak 15 let, co se s Jarkou známe a tolik let k ní také chodíme na návštěvy, samozřejmě nejen za ní, ale i za čápy, kteří tu na sloupě elektrického vedení mají své hnízdo.

Poprvé se tu čápi objevili sedmého dubna 1988. Čáp dostal jméno Pepa a jeho družka byla pojmenována Ančou. Celé roky Jarka sleduje jejich přilety, odlety a čapí život vůbec. Jen si není jista, zda Anča je stále ta samá čápace, jestli už ji Pepa nevyměnil. To by odpovídalo uvedené teorii, že s věrností čapích partnerů to není zas tak skvělé.

Ráno, když Jarka odchází na vlak do práce, jsou-li čápi doma, zdraví se s nimi a přeje si dobrý den. Pronese s nimi pár slov, ale jinak do jejich života nezasahuje. Jen občas je třeba pod jejich hnízdem uklidit, většinou spadne na zem nějaký kus potravy. Když je nepořádek častější, musí Pepovi domluvit, aby byl trochu pořádkumilovnější. Pepa sklopí zobák až na krk a pokyvuje hlavou, jakože si to bere k srdci. Jednou vypadlo z hnízda mládě, které spolklo pstruha i s vlasem. „Vlasec jsme mláděti vytáhli a vrátili ho zpět do hnízda“, říká Jarka.

Čápi z Nové Vsi mívají obvykle 3 - 4 mláďata. V roce 1997 v době povodní dopadli čápi špatně, do hnízda jim nateklo mnoho vody, dvě mrtvá mláďata vyhodili z hnízda sami a třetí vytáhli elektrikáři. V roce 1999 bylo již hnízdo čápů tak velké, že ohrožovalo elektrické vedení a elektrikáři, kteří přijeli s výsuvnou plošinou hnízdo vyzvedli o metr výše, aby drátům nepřekáželo. Jeden rok měli pět mláďat, což byl čapí rekord. Toho roku byla zaznamenána všeobecně vysoká četnost mláďat, což vysledovali ornitologové. Bylo suché a teplé počasí, které čápům k hnízdění plně vyhovuje. Jeden rok ale zase zaznamenali čápi smutný rekord, protože nevyvedli ani jedno mládě. Čtyři mláďata se vylíhla, ale asi po 14ti dnech uhynula zřejmě podchlazením. Pokud totiž mláďata zmoknou, zůstanou mokrá a většinou umírají.

Domek u čápů se stal orientačním bodem širokého okolí, možná významnějším než je nedaleká hospoda Na nábreží. V létě tu chodí hodně lidí na procházky, mnoho lidí tu také jezdí na kolech. Čápi jsou orientačním bodem i pro nás, když každý rok na jaře či v létě, chodíme čapí i Jarčinu rodinku kontrolovat.

Pepu nebo Anču lze spatřit třeba u soutoku Ostravice a Čeladenky, na okolních loukách a jelikož jezdím denně vlakem trasu z Ostravice do Frýdlantu a zpět, kolikrát jim v sezóně pomyslně mávám z našeho motoráku.

Jarce jsem v zimě říkala, že budu psát o čápech, ať mi něco zajímavého poví, ale když jsme to tak probíraly, zjistila jsem, že vlastně celou tu dobu, co se známe, jsou čápi Jarčinou součástí, průběžně je vždycky v sezóně probíráme, tak jsem si to všechno jen oživila.

Počítám, že každým dnem teď přijde Jarka se zprávou o přiletu jejich čapích podnájemníků a to bude znamenat, že už je tu definitivně jaro, i když se zima bude snažit svými vrtochy ještě chvíli bojovat. Ale už to bude mít spočítané a my pak jen vyhodnotíme „úrodu“ čapí rodinky. A až tu čápi budou, vzkážu jim, aby poslali všem čtenářům SeniorTipu pozdravení.

Pavla Zemaníková





Telefonní asistenční služba RBP

Její součástí je trojlistek služeb - Konzultační služba, Telefonní lékař a Klientská linka.

KLIENTSKÁ LINKA

800 213 213

BEZPLATNÁ LINKA

Linka poskytující celodenně všeobecné informace má nepřetržitý provoz.

KONZULTAČNÍ SLUŽBA

800 101 217

BEZPLATNÁ LINKA

Linka zajišťující servis v oblasti dostupnosti zdravotní péče klientům je dostupná v pracovních dnech vždy od 7 do 15 hodin.

TELEFONNÍ LÉKAŘ

840 111 245

CENA MÍSTNÍHO HOVORU

Tato linka je pro klienty Revírní bratrské pokladny, zdravotní pojišťovny přístupná denně od 8 do 21 hodin.

Linku obsluhují erudovaní lékaři, na své dotazy tedy dostanete vždy kvalifikovanou odpověď. **Tato služba v žádném případě nenahrazuje lékařské ošetření ani pohotovostní službu.** V případě vážného ohrožení zdraví nebo života proto volejte pohotovostní záchrannou službu na čísle 155 nebo 112.

Na linku se můžete obracet v případě, že máte Vy osobně, nebo někdo z Vašich blízkých, zdravotní obtíže, které byste rádi konzultovali s lékařem nebo pokud váháte, zda Váš zdravotní stav vyžaduje návštěvu ošetřujícího lékaře, nevíte-li jak se zachovat v případě nezvyklých zdravotních obtíží.

Na žádné z informačních linek Vám, s ohledem na Vaši vlastní bezpečnost, nesdělí citlivá data o Vaší osobě nebo osobě blízké. Pouze na základě telefonického hovoru také nelze měnit důležité údaje vztahující se ke zdravotnímu pojištění volajícího nebo dalších osob.



REVÍRNÍ BRATRSKÁ POKLADNA

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA

Stabilní partner Vašeho zdraví!

Pozvánka do zoo na Den ptactva



foto: Pavel Viček

V neděli 4. dubna se v ostravské zoologické zahradě uskuteční již tradiční oslavy ptačího svátku. Pro malé i velké návštěvníky bude i letos připraven doprovodný „ptačí“ program. Loni to byly např.: ve výukovém centru zoo byla k vidění výstava budek pro různé druhy ptáků, ale i pro jiné živočichy. Větší děti si zde mohly vyzkoušet své znalosti - byly pro ně připraveny hádanky o vejcích, o peří a o dalších zajímavostech z ptačího světa. Menší děti malovaly ptáčky. Před výukovým centrem se u tzv. dotykových stolků konaly další ptačí aktivity, které zajišťovali dobrovolníci zoo. V odpoledních hodinách se mohli návštěvníci v areálu setkat se sovou pálenou. Od její ošetřovatelky se zájemci dozvěděli zajímavosti ze života sov i to, jak Zoo Ostrava ohroženým druhům sov (nejen sovám páleným, ale také syčákům obecným) v naší přírodě pomáhá.

Všichni návštěvníci s ptačím příjmením měli (stejně tak bude i letos) ten den vstup do zoo zdarma. Celkem se sešlo 641 takových příjmení. Nejvíce bylo „Sýkor“, „Holubů“, „Červenek“, „Špačků“, „a „Dudků“.

Věříme, že i tento rok přiláká do zoo i další návštěvníky, kterých bylo vloni na deset tisíc. Vysoký počet návštěvníků tak potvrzuje pozici Zoo Ostrava coby nejnavštěvovanějšího místa Moravskoslezského kraje.

Dědečku, babičko nebojte se počítačů

Společnost senior, občanské sdružení organizuje v počítačové učebně v DK města Ostravy kurzy práce na PC a seznámení s internetem. Zapojte se také a rozvíjejte své tvůrčí schopnosti!

V nabídce jsou například kurzy: Word, Excel, PowerPoint, Internet a mnoho dalších.

Cena kurzu - (5 dvouhodin - 300 Kč)

Na možnost výuky se informujte na tel. číslech:

606411643, 732344014, 603930321

Navštivte také naše webové stránky:

www.seniortip.cz



Vydává Společnost senior, občanské sdružení za přispění grantu Statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová
Redakční rada: MUDr. Blanka Malá, Mgr. Pavla Pešatová,
Ing. Lubomír Pásek, MUDr. Hugo Přibyl, Ph.D.,
Marie Kalinová, Ing. Jiří Muladi, Hana Juračáková
Registrační značka MK ČR E 14221

Adresa redakce: Společnost senior, Na Jízdárně 18,
702 00 Moravská Ostrava

IČO 265 95 982

Tel.: 728 466 105

e-mail: info@seniortip.cz

www.seniortip.cz



Ze známého bankovního domu v Opavě nové centrum kultury

Za křižovatkou známé opavské ulice Ostrožné s ul. Beethovenovou stojí nepřehlédnutelná, impozantní budova, dříve banka, jejíž průčelí zdobí sousoší nazvané Merkur a Ceres, dále mohutné sloupky a masivní dřevěné vstupní dveře.

Prameny uvádějí, že historie této novobarokní stavby začala v roce 1911, kdy Rakousko-Uherská banka koupila dům po bankéři Konrádu Krappeovi a rozhodla se vybudovat pro sebe nové sídlo. Přestavba (podle projektu architekta Rudolfa Eislera) začala na jaře 1914 a byla dokončena kvůli 1. světové válce až v roce 1918. Během další světové války byla banka velmi poškozena. Zásadní úpravy pak na ní probíhaly postupně v 60. až 80. letech minulého století a podle odborníků snížily památkovou hodnotu objektu. Stavba však byla vždy jednou z dominant nacházejících se na komunikacích obkružujících městské centrum. Potěšující je, že od prosince minulého roku se stala další nově opravenou chloubou statutárního města Opavy a také jeho dalším kulturním centrem, nazvaným Obecní dům. Předtím však proběhla téměř roční rekonstrukce budovy. Na její obnovu získala Opava 75 miliónů korun z Evropské unie a sama přidala několik desítek milionů.



Exteriér domu byl opraven v souladu s původním Eislerovým projektem. Novinkou je nový chodník ze strany parku a schodiště, které vede na terasu kavárny. Celý dům získal slavnostní noční osvětlení.

V interiéru byl restaurován zejména vstupní vestibul a monumentální schodišťová hala. Zachovány byly mramorové obklady, schodiště ze slezské žuly, z jedné strany lemované renovovanými vitrážovými okny, a původní dlažba. Opravdu stojí za to se v těchto místech zastavit a důkladně si vše prohlédnout!

V interiérech byly ponechány původní štukové výzdoby. Poškozené historicky cenné dveře a okna byly nahrazeny replikami, avšak mohutné a zdobné dveře v hlavním vstupu z Ostrožné ulice mohly být zrenovovány.

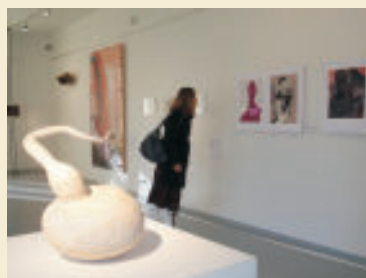


Jednou z nejatraktivnějších částí nového interiéru je Sál purkmistrů. Jsou v něm shromážděny novodobé portréty zdejších slavných osobností, které se zasloužily o rozkvet města. Místnost není obrazovou galerií, ale místem vhodným k pořádání koncertů vážné hudby nebo velkých společenských akcí, svatebních obřadů, plesů apod. Může v ní být přítomno až sto hostů.

Takzvaný Schösslerův salonek v druhém patře (*Jan Josef Schössler byl v roce 1797 zvolen druhým doživotním purkmistrem Opavy. Mimo jiné prosadil v roce 1804 stavbu divadla na Horním náměstí a v roce 1814 založení nejstaršího muzea v České republice*) je určen pro besedy a další komornější kulturní akce i školení.



V dubnu 2010 má být v prvním patře budovy otevřena stálá muzejní expozice, mapující historii Opavy od počátků zdejšího osídlení až do konce minulého století. V jiných prostorách najdou zájemci dočasné výstavy sestavené z muzejních exponátů. Od 1. února už slouží návštěvníkům útulná kavárna. Vstupovat do ní lze hlavním vchodem nebo po schodišti přes terasu vedoucí z přilehlého parku. Místnosti dříve určené za kanceláře bankovních úředníků se proměnily v galerii výtvarného umění. Ve sklepních



prostorách, kde byly dříve i bankovní trezory, vzniklo adekvátní prostředí pro hudební, divadelní a filmový klub Art s celotýdenním provozem. Počítá se s tím, že "zastřeší" akce konané v rámci tradičních městských

festivalů. Kromě toho se pravidelně otevře pro vystoupení renomovaných i začínajících kapel. Zajišťování programů patří do kompetence městské Opavské kulturní organizace. Aktuální dění v Obecním domě a chystaných akcích na: www.oko-opava.cz/strucne-informace.html

(ko)